Άλλοθι Χριστουγέννων... (Γιώργος Μάλφας, Θεολόγος)

Categories : ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Date : 24 Δεκεμβρίου, 2007

Στο εντεκάχρονο προσφυγόπουλο από το Αφγανιστάν, που ξέμεινε μόνο του στην Πάτρα, αποτυγχάνοντας - την τελευταία στιγμή- να επιβιβαστεί κι αυτό λάθρα μαζί με τους συγγενείς του, στο πλοίο της πολυπόθητης φυγής από το λιμάνι της πόλης . Ο Πρόσφυγας Χριστός θα σε περιμένει αγόρι μου, να σε πάρει μαζί του στη φυγή εις Αίγυπτον, μήπως και γλιτώσετε από την «επιχείρηση σκούπα» (!) που σας ετοιμάζουν οι Αρχές της πόλης μετά τις γιορτές, για «να μη γίνουν τα όνειρα των λαθρομεταναστών εφιάλτες των Πατρινών» όπως κυνικά σας προειδοποίησαν ...

Το σκηνικό της γιορτής έτοιμο. Φέτος, λίγο νωρίτερα από πέρυσι. Αρχές Νοέμβρη και ο Αι Βασίλης έπινε coca cola στην πρώτη τηλεοπτική διαφήμιση. Οι μέρες των διακοπών είναι λίγες τελικά για να διασκεδάσεις κούραση και πλήξη μιας ολόκληρης χρονιάς ...

Πρόσχημα είναι τα Χριστούγεννα. **Ο Χριστός γίνεται άλλοθι.** Χριστούγεννα σε καιρούς παγκοσμιοποίησης. Τι γυρεύει, αλήθεια, ο Χριστός στην αίθουσα υποδοχής των μακελάρηδων ενοίκων του Λευκού Οίκου; Ισοπεδωτικά μονότροπα και ανιαρά γιορτάζει πια τα Χριστούγεννα η αγορά του κόσμου.

Πρωτεύουσες του κόσμου, πόλεις και χωριά ανταγωνίζονται τούτες τις μέρες σ' ένα εορταστικό παραλήρημα, στο ξόδεμα της ελπίδας. Το «ψηλότερο χριστουγεννιάτικο δέντρο», με τα «περισσότερα λαμπιόνια», το ύψος και το βάθος μιας κραυγαλέας υπανάπτυξης. Ακόρεστα τα ένστικτα του ανθρώπου, διαστροφικά εφευρετική η αγορά. Καταιγισμός διαφημίσεων και προσφορών. Δελεάζουν τις πιο απίθανες επιθυμίες της ορμέφυτης φύσης μας. Το γιορτινό τραπέζι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος. Πρώτο θέμα επικαιρότητας η τιμή πώλησης της γαλοπούλας. Δόλωμα ο 13^{ος} μισθός. Απαραίτητο συμπλήρωμα το τραπεζικό «εορτοδάνειο». Πολιτικές αντιπαραθέσεις στα τηλεοπτικά παράθυρα για τα αγαθά ευρείας κατανάλωσης με μπόλικη δόση υποκρισίας. Θα μας πείσουν στο τέλος, ότι το πρόβλημα των απόκληρων της ζωής είναι η αύξηση της τιμής των κουραμπιέδων, ... και όχι ο ευτελισμός της αξιοπρέπειας του ανθρώπου μπροστά στην πρωτοκαθεδρία

των κερδών.

Μέσα σ' όλα περισσεύει και η «φιλανθρωπία». Εικόνες κοινωνικής δυστυχίας κατακλύζουν τους τηλεοπτικούς μας δέκτες ερεθίζοντας «φιλάνθρωπα» αισθήματα. Υποκριτικά και ανέξοδα : ο ανέραστος σύζυγος, ο ανύπαρκτος πατέρας, ο εκμεταλλευτής εργοδότης ελεούν την ανέχεια του κόσμου στα βρώμικα χεράκια του παιδιού των φαναριών, στο δίσκο εράνου των κυριών του φιλοπτώχου, στον τηλεμαραθώνιο αγάπης που έγινε τηλεοπτικός θεσμός. Πλειοδοσία αισθημάτων και ... απόσβεση ενοχών !

Και μέσα στους στολισμένους και φωταγωγημένους δρόμους των πόλεων, στην κοσμοσυρροή των πολυκαταστημάτων, κυκλοφορεί ανατριχιαστικά η **παγωνιά της απουσίας του Θεού**. Περιοριζόμαστε έτσι "στη γέννηση του ηθικολόγου Ιησού, του ακίνδυνου Χριστού των κηρυγμάτων, των στερεότυπων ευχών, του ρομαντικού Ναζωραίου των παραισθήσεων" (Γιανναράς).

Αυτοκτονίες και εγκλήματα πάθους τέτοιες μέρες έρχονται στο προσκήνιο με τρόπο τραγικό και παράταιρο, απειλώντας την ειδυλλιακή ευτυχία της γιορτής. Με έρευνες και στατιστικές πασχίζουν οι ειδικοί να εξηγήσουν την έκρηξη του παραλογισμού και της ανομίας, να λύσουν το αίνιγμα της αντίφασης που κρύβεται στη συνωμοσία της χαράς.

Κι όταν οι γιορτές τελειώσουν... Το χριστουγεννιάτικο δέντρο με τα στολίδια στα σκουπίδια ή στο κουτί για του χρόνου, τα επιπλέον κιλά άγχος δυσβάσταχτο για την αισθητική του σώματος που αφέθηκε, «οι μέρες των γιορτών που πέρασαν τόσο γρήγορα» και οι δόσεις του δανείου που μόλις άρχισαν να τρέχουν. Κουρασμένα Χριστούγεννα... Ζωή εκπτώσεων που γίνεται επιβίωση. Βαριά και πηχτή η νύχτα των συνειδήσεων. Περισσότερο έντονη η μελαγχολία των μεθεόρτιων στιγμών.

Στον **αντίποδα** του αγοραίου κοσμοπολιτισμού των Χριστουγέννων ο μυστικός κόσμος της παράδοσης που γέννησε το ήθος αυτού εδώ του τόπου, μπολιασμένος με την πίστη της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Στη γλώσσα και τη ζωή της Εκκλησίας τα Χριστούγεννα σημαίνουν Σάρκωση. **Σάρκωση** θα πει πως ο απερινόητος, απρόσιτος και άκτιστος Θεός ταπεινώνεται και γίνεται ένα με τη φθαρτή και θνητή μας φύση. Πραγματικά, όχι φανταστικά. Γίνεται πλήρης, όμοιος με μας άνθρωπος, αποκτά σάρκα και οστά. Αδειάζει η θεότητα μέσα στο κορμί της ανθρωπότητας από αγάπη και μόνον.

Σκάνδαλο για τη λογική, μωρία ακατανόητη. «Μυστήριον ξένον ορώ και παρόδοξον» ψάλλει ο υμνωδός της Εκκλησίας και έχει βαθιά επίγνωση του μυστηρίου που συντελείται, της παραδοξότητας δίχως προηγούμενο. Μόνο με **πίστη**, δηλαδή

εμπιστοσύνη, άνευ όρων και ορίων βιώνεις τέτοια αποκάλυψη. Ρίσκο, τελικά, η πίστη στο Θεό - όπως και στον έρωτα - δεν έχει εξασφαλίσεις, κατοχυρώσεις, αποδείξεις. Διακινδυνεύεις να χάσεις ή να κερδίσεις τα πάντα. «Κι' όποιος δεν απελπίστηκε απ' όλα δεν τρέχει κοντά στον Θεό» (Κόντογλου).

Με τόλμη που εκπλήσσει ακόμη και σήμερα, ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος σχολιάζει το γεγονός της Σάρκωσης του Θεού:

«***Πόρνη επιθυμούσε ο Θεός;*** *-αναρωτιέται- ναι πόρνη, τη δική μας (ανθρώπινη) φύση –εξηγεί…Ήταν τρανός κι' αυτή ταπεινή, τρανός στη φύση…αχώρητος στο νου, άπιαστος από τη σκέψη. Πώς να το πω; Πώς να το παραστήσω; Το μεγαλείο του απέραντο, πού να πιαστεί η σοφία του με αριθμούς. Κι αυτός ο μέγας και τρανός επεθύμησε πόρνη (την ανθρώπινή μας φύση). Και τι κάνει; Δεν της στέλνει κάποιον απ' τους δούλους του, δεν στέλνει άγγελο στην πόρνη αλλά καταφθάνει αυτός ο ίδιος, ο ερωτευμένος. Επειδή δεν μπορούσε ν' ανέβει εκείνη στα ψηλά, κατέβηκε ο ίδιος στα χαμηλά. Έρχεται στην καλύβα της. Τη βλέπει μεθυσμένη, καταπληγωμένη και εξαγριωμένη. Και με ποιο τρόπο έρχεται; Όχι μ' ολοφάνερη τη θεότητά του, αλλά γίνεται εντελώς ίδιος μαζί της…»*

Αυτό είναι το μεγαλείο της Σάρκωσης! Και μια τέτοια θεολογία και φιλοσοφία ζωής που ακουμπά πάνω της, είναι που γέννησε πολιτισμό που ξέρει γιατί γιορτάζει τα Χριστούγεννα. **Πολιτισμό** γιορτής με επίγνωση, δίχως φαντασιώσεις, ηθικισμούς και λυρικές εξάρσεις. Πολιτισμό που σαρκώθηκε και αποτυπώθηκε αριστοτεχνικά…

- στην **υμνολογία** των αγίων ημερών με την ιλιγγιώδη ποίηση και το κατανυκτικό μέλος των τροπαρίων,
- στην ορθόδοξη **εικόνα** της Γέννησης με το βρέφος Ιησού τυλιγμένο νεκρικά σάβανα μέσα σε λάρνακα, να παραπέμπει σε Σταυρό, Ταφή και Ανάσταση
- στην ταπεινή **λογοτεχνία** ενός Παπαδιαμάντη κι ενός Κόντογλου που κράτησαν την πίστη του λαού μας στο σωστό της το ύψος,
- στον λαϊκό πολιτισμό που θεολογεί τη Σάρκωση -στα **κάλαντα**- με το στόμα των παιδιών, πως *«Άναρχος Θεός καταβέβηκεν και εν τη Παρθένω κατώκησεν…»*
- και που ξέρει να στρώνει **τραπέζι γιορτινό**, που να χωρά όλους, λιτό και αρχοντικό, για να δοξάζεται αληθινά η ύλη και οι καρποί του μόχθου δίχως να γινόμαστε δούλοι τους.

Τούτη την παράδοση που δίνει νόημα ζωής υποτιμούμε σήμερα εμείς από παχυλή άγνοια, την ξεπουλάμε όσο όσο στα ανταλλακτήρια της ιστορίας, την κάνουμε μουσείο για τους ξένους. Τραγικά ανυποψίαστοι, απομείναμε να γιορτάζουμε τα

Χριστούγεννα σαν παιδικό party δίχως όμως ίχνος αθωότητας…

στολίζοντας κακόγουστα τα σπίτια, τους δρόμους και τις πόλεις μας
τραγουδώντας ανάλαφρα χριστουγεννιάτικα στιχάκια κι’ αυτά από μετάφραση
ατενίζοντας με συγκίνηση έργα θρησκευτικής ζωγραφικής που παριστάνουν καλοθρεμμένο μωρό με ροδοκόκκινα μάγουλα που βαφτίσαμε Χριστό, για τις ανάγκες μιας μελό θρησκευτικότητας
ξενυχτώντας ψυχαναγκαστικά σε ρεβεγιόν αγελαίας και απρόσωπης διασκέδασης για να καταλήξουμε σε κάποια εκκλησιά εκτελώντας αγχωμένα το ετήσιο θρησκευτικό μας καθήκον «για το καλό του χρόνου».

Κρίμα, αλήθεια, βαφτισμένος ορθόδοξος, να ζεις στην Ελλάδα και να γιορτάζεις σαν Νεοϋορκέζος …

Όπως και να ’χει … Καλά Χριστούγεννα !